

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi: Prostor 1x55 mm po K 2. Uradni razglesi, poslano ter notice isti prostor K 3. Pri večjem naročilu popust.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 336, za pol leta K 168, za četrt leta K 84, za mesec K 28. Za inozemstvo mesečno K 45, letno K 540.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I., Učiteljska tiskarna.

# NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

## Cvetke iz vrta naše konsolidacije.

Tako nedvomno smo dokazali v zadnjih dveh mesecih, da je vsa »državotvorna« politika naperjena proti delavskim pravicam, da pač ne more o tem dvomiti prav nihče, ki zna le nekoliko objektivno misliti. Vladajoči stranki hočeta napraviti birokratično oparagrafično buržoazno državo po načelih radikalcev in demokratov. To je cilj. Doslej so delavstvu vzeli napol osemurni delavnik (železničarjem in mali obrti); vzeli so volilno pravico v avtonomnih mestih in večjih krajih, poslabšujejo stanovanjsko naradbo, ki se ne dni zopet poslabša; oropali so delavstvo dvetretjinskega zastopstva v socialnozavarovalnih zavodih, uvesti hočejo poslovnih davek za konsume in ogromna davčna bremena nalagajo delavstvu. Vrh vsega tega pa puščajo poginjati našo industrijo, tako da brezposelnost vedno narašča.

Pa tudi v gospodarski politiki so ravnali enako malomarno. Izdali so demokrati agrarne reforme, razpustili so agrarne odbore, otrsli so se viničarskega vprašanja, in kako je s trgovsko politiko, to pa tudi vemo vsi, ker draginjo preveč občutimo.

Iz vsega posnemamo lahko decidirano, da vodi gospoda svojo politiko v interesu gorenjih desetisoč, če jih je toliko.

Pol leta bo že kmalu, kar se je izvršil atentat na tedanjega regenta Aleksandra. Takrat je bilo potaknjenih v zapore večje število komunistov, ki še danes čakajo obravnavo. Nekaj nezasiščenega je to, da se obravnava toliko časa ne izvede. Ali je preiskava prinesla dokaze ali jih pa ni, in če v pol leta niso dokazov našli jih tudi sedaj ne bodo; če

pa imajo dokaze, zakaj vraga še mučijo ljudi, med katerimi jih je morda mnogo, ki niso nič zakrivali. Pred nekaj meseci so poročali, da prvi preiskovalni sodnik ni prav vodil preiskavo, pa so določili drugega, modrejšega jurista. In ta zopet brska po aktih že nekaj mesecev. Na tak način se vendar ne ravna z obdolženci v nobeni pravno urejeni državi, ker je to očitna krivica. Če misli g. Pribevič, da bo z dolgim zaporom izporkil komuniste, bo to slaba tolažba z ozirom na odgovornost za njegovo vest.

Vprašanje o razdelitvi naše države na oblasti stopa šele sedaj v razpravo, da bi bilo primerno, da bi se bilo o tem temeljiteje razpravljalo. Mnogo prerakanja je sicer že bilo, toda v ospredju sta bila vedno vsaj pri nas dva ekstrema: centralizem in avtonomizem. Z našega stališča to vprašanje, kolikor ni že z astavo rešeno sedaj nima nobenega pomena. Jasno je, da smo stali vedno na stališču: čimvečje gospodarske samoupravne oblasti in to z ozirom na gospodarsko zmožnost in upravni aparat. Vprašanje pa je, če je gospoda, ki je o tem vprašanju odločevala, res tudi upoštevala ekonomske in upravne razloge. Iz polemike, ki smo jo doslej čitali po časopisu, nismo dobili tega vtiska, zato mislimo, da bi bilo jako pamešno, če bi o tem vprašanju govorili tudi strokovnjaki, ne pa večinoma samo »politiki«, ki imajo pri vsakem koraku svoje zahrbtnje misli.

Našo državo »konsolidira« politika, ne pa razum. To je napaka, ki se bo maščevala.

## Kes zahtevalo od nas.

Z »Naprejem« je težko polemizirati, pravi včerajšnje »Jutro«. Tudi mi posnemamo to, pa iz »Jutra«. V polemiki, ki smo jo te dni vodili glede razpustitve načelstva bolniške blagajne in glede odprave pokrajinskega sklada za vpokojene in invalidne rudarje, je ostalo »Jutro« dolžno na dve bistveni stvari odgovoriti. Prva stvar je, kateri socialno-demokratski voditelj je zahteval razpust načelstva bolniške blagajne, druga pa je, da vsebuje § 209. vse socialno-politične naredbe, ki ostanejo v veljavi; naredba o pokrajinskem skladu pa tam ni navedena in bi zaradi tega avtomatično izgubila veljavo, če ne bi bili v »Napreju« to vprašanje z vso vehemenco izprožili.

To sta dejstva. »Jutro« pa ti dejstva izbegava, molči o njih in se lovi

za besede, ali je formalno načelo predložil minister dr. Kukovec ali dr. Žerjav. Kdo je predložil vse te stvari zakonodajnemu odboru ali socialno-političnemu odseku, je prekleto postranskega pomena.

Nam je šlo v prvi vrsti za to, da ta atentat na onemoglo rudarje preprečimo in dokažemo obenem, da je tak namen obstojal.

Označili smo tudi trditve, da so socialno-demokratski voditelji zahtevali razpust načelstva bolniške blagajne. Kerkli smo, da je ta trditev »Jutrova« žurnalistična laž. Tudi na to trditev »Jutro« ni reagiralo.

To so dovelj krepki dokazi, da je naše domnevanje bilo že prvotno utemeljeno, in to potrjujejo sedaj še zadnjič navedena dejstva, dogodki sami.

Ali je mogoče polemizirati drugače, kakor smo polemizirali o raznih zakulisnih igrah, ki imajo namen, oropati delavstvo raznih socialno-političnih pravic in ustanov, to pa prepuščamo javnosti.

Storili smo samo svojo dolžnost, ki nas je klicala na odločen protest in na boj za obrambo tako težko priborjenih pravic.

## Seja ljubljanskega občinskega sveta.

Včeraj se je vršila tretja javna seja ljubljanskega občinskega sveta, ki je trajala od 5. do 8. ure zvečer. Sejo je vodil župan s. dr. Perič. Naznanil je, da stopa na mesto oboklega obč. svetovalec Burkelja (SLS) njegov namestnik Albin Zajec, ki zavzame mesto odbornika v ubožnem odseku, ter tudi v aprovi-začnem odseku mesto obč. svetovalec Orehka (SLS). Mestni občini so došla razna darila v znesku 8134 kron. Na mesto odstopivšega obč. svetovalec Melika (SKS) je pozvan njegov namestnik Ivan Rojina. — Disciplinarni komisiji bo predsedoval obč. svetnik, s. Kocmur. — Na interpelacijo radi ponovne pri gasilnem društvu je župan odgovoril, da je vsota že popolnoma krita, zadeva pa pride itak še pred sodišče. — Občinski odborniki se nato opozore, da svoje samostalne predloge stavijo vedno pisмено. — V svetov obrtnonadaljevalnih šol se delegirajo gg.: Praprotnik, Srebot in Ambrožič. — Zapisnik zadnje občinske seje se odobri. — V upravni odbor Mestne hranilnice ljubljanske so izvoljeni naslednji: od skupne večinske liste: Ivan Kocjan in dr. Petrič. Stane Vidmar, Vendelin Sadar, Riko Jug, Ivan Tavčar, Josip Pir, Franc Orehek, Jernej Ložar, Albin Prepeluh, Albin Zajec, od liste JDS: Iv. Frelj, Jos. Turk, dr. K. Triller, dr. P. Pestotnik, Bončar, Kolman, Vidmar, R. Rozman; SKS svojega odbornika (Rojina) še ni nominirala. — Dosedanjemu predsedniku upravnega odbora, g. Trnkocju, se za njegovo dolgoletno uspešno delovanje izreka zahvala. (Mestna hranilnica je danes dosegla nad 298 milijonov kron hranilnih vlog.) — Članom odbora za upravo meščanske imovine je bil izvoljen g. Val. Accetto, eskribnikom ubožnih za župnijo sv. Nikolaja g. Jos. Maček, zastopnikom mestne občine v društvu za zgradbo delavskih stanovanj obč. svetnik Fr. Rupnik; v odbor za I. jugoslov. vsesokolski zlet podžupan Riko Jug. — Prošnji Zveze organizacij mestnih uslužbencev glede čimprejšnje rešitve njih prošnji, posebno radi njihovih stanovanj in se-stave njih službene pragmatike se ugotovi z nekaterimi formalnimi popravki. (Nova mestna hiša v Prulah se rezervira v prvi vrsti mestnim uslužbencem. Uradnicam se povišajo plače, oficijantkam in oficijantom s službeno dobo 10 ali pa več let se k plači doda še 200 oziroma 300 K mesečno.) — Referent finančnega

odseka, s. Kocmur, predlaga, da se Dnevnim zavetiščem za revno šolsko mladino v Ljubljani dá prispevek 100.000 za l. 1921/22. Predlog je sprejet. (Za odbor bo treba izvesti nadomestne volitve.) — S posojilom pri Mestni hranilnici povrne občina brezobrestno posojilo pokrajinske uprave v znesku 500.000 K. — Mest-vpokojevcem, (vdovam mestnih vpokojencev) se dovoli enkratni nabavni prispevek 4000, 3000 oziroma 2000 K (stroškov skupno 158.000 K), ter za vsako siroto mestnih vpokojencev 500 K. (Tistim, ki prejema-jo miloščino, določi višino prispevka župan sam.) — Enkratni nabavni prispevek v znesku po 3000, 2000 in 1000 K se bo še pred Božičem priznal tudi mestnim delavcem, čim konča odsek za ureditev delavskih službenih razmer svoje delo. — Nabavni prispevek se prizna obema uslužbencema pri reševanju postaji. (Tudi užitninskim uslužbencem se bo naknadno dovolil prispevek.) — Občina odkupi za 90.000 K stavbišče Obrezovih dedičev na Turjaškem trgu št. 8. — Stavbnega odseka poročilo, da se pospeši zgradba mestne stanovanjske hiše na Prulah (14 stanovanj), se odobri. — Tlačenje mestnih ulic in poprava cest in hodnikov je veljala doslej okrog 3 in pol milijona kron. Spomladi se bo delo s pospeškom nadaljevalo. — Občina nabavi posebne moderne vozove za pobiranje smeti. Stavb-nemu odseku se odkaže predlog, da se nekatere ulice tlakujejo z lesenim tlakom (Aleksandrova cesta), isto-tako predloga, da se tlakuje tudi Florijanska cesta, ter da se napravi varnostna ograja vzdolž Grablje-vega kanala. — Postreškom in ko-misijonarjem se dovoli primerno zvišanje plačilne tarife (delovna ura pri selitvah n. pr. 7.50 dinarja). — Odoben je proračun mestnih vo-ženj za l. 1921/22. — V Spodnji Šiški postavi občina javno perišče. — Stavbni odsek bo s pomočjo strokovnjakov izvršil vse predpriprave za pridobitev raznih načrtov za no-vo zgradbo, razširjenje mestne elek-trarne, ali pa drugih možnih nači-nov pridobitve električnih sil (Fa-la) za Ljubljano. — Zastareli mestni stavbni red se podvrže reviziji; v to svrhu se sestane enketa strokov-njakov. — Stavbnemu odseku se od-kaže predlog, da se uredi regulaci-ni načrt za severni del mesta in da se podvzame korake, da se sosedne občine tudi ozirajo na ta regulaci-ni načrt (Vodmat) — Predlog dr. Tril-

lerja, da se izvoli posebna komisija v svrhu preiskave občinskega go-spodarstva, se odkloni. — H koncu seje je bilo stavljenih več samostal-nih predlogov, ki pridejo na dnevni red prihodnje seje. — Sodrugi Koc-mur je stavil na župana vprašanje, da li magistrat misli že kaj na zgradbo nove magistratne palače, na kar je župan odgovoril, da so načrti že gotovi, določen le še ni prostor in pa krediti za to stavbo. — Na vprašanje obč. svet. s. Koc-murja radi podpiranja Musilove ko-čevske proge s strani mestne obče-ne ljubljanske bo župan odgovoril na prihodnji seji. — Večina občinskega sveta je sprejela resolucijo kluba soc. dem. občinskih odbor-nikov za pobijanje draginje proti gla-sovom JDS. Resolucija zahteva, da mestna občina pozove centralno vlado v Beogradu, da ne ukine ob-činskih sodišč za pobijanje draginje, temveč da njihov delokrog in kom-petenco še razširi; predvsem tako, da dovoli omejevanje izvoza najnuj-nejših življenskih potrebščin ter ob-veže trgovske faktorje, da dajo del teh potrebščin občini oziroma obča-nom na razpolago. — (Sledila je na-to tajna seja.)

## Politične vesti.

+ Agrarna reforma v Južni Sr-biji. Doslej je ministristvo za agrar-no reformo razdelilo v Južni Srbiji 57.500 ha zemlje. Na razpolago je še 40.000 ha.

+ Na račun vojne odškodnine dobimo v dveh obrokih, in sicer me-seca marca in meseca junija iz Nem-čije 400 velikih in 30 malih lokomo-tiv, razen tega pa še 3900 zaprtih in odprtih železniških voz. Skupna vrednost tega železniškega materi-jala znaša 1.000.000.000 mark.

+ Italijanski železničarji grozijo s splošno stavko radi neizpolnjenih obljub pri plačah s strani delodajal-cev in radi kazenskih paragrafov v zadevi stavk. V Italiji (ampak pri nas ni bolje) se namreč s strogi-mi kaznimi kaznujejo dotični, ki poziv-ljajo na stavko, bodisi neupravičeno ali upravičeno. Na podlagi teh para-grafov so laške oblasti tudi že zapr-le celo vrsto železničarskih vodi-teljev.

+ Kako visoki so ruski državni dolgovi? Višina ruskih državnih dolgov, radi katerih je pri antanti tako velik hrup, ker jih boljševiki doslej niso hoteli priznati in so se zato razbila vsa pogajanja med an-tanto in sovjetsko vlado, znaša 12.749.000.000 rubljev. Angleška je pri terjatvah soudeležena s 5 mili-jard 595.000.000, Sfrancoska s 5 milijardami in Amerika s 322.000.000 rubljev, seveda carskih.

## LISTEK.

A. L.

### Rodoljub z dežele v Ljubljani.

(Dali.)

Tovariš od frankarije, ki ga de-bele menda same številke, je izgu-bil pred Unionom brata, šel ga je iskat k sv. Petru, voščil sem mu dober tek in odkorakal tudi k bratu, da se skoro vrnem na sestanek k »Belemu volku«. V tretje nad-stopnje je dolga pot, če je pa nisi va-žen, še silno utrudljiva in mene, ki sem od narave slabih pljuč, je zde-lala pošteno. Kosilo je bilo zabelje-no z dobrimi ocirkami ljubljanskih dovtipov, ki se stekajo v prijazni glavi mojega gosp. brata. Najboljši je brezdvomno oni o gostilničarju Jeleni, ki je zaklal zajca, petica, g. Zalca. Ljubljanci pravijo, da bo oproščen. Psihijatri z g. dr. Šerkom na čelu so ga spoznali za nenormal-

nega — vzrok — trikrat oženjen. V resnici to ni normalnost. Pošten kristjan ima tega špasa enkrat za-dosti.

Naj preidem zabave in pogovore pri »Belem volku« z bančnimi ka-pacitetami, ki imajo sama zlata te-leta na jeziku, ki šibajo valute iz enega žepa v drugega, naj preidem obisk unionske kleti, kjer ob večer-nih urah prav gotovo nek U...č sedi in mirne goste hruli, ne samo z besedo, temveč tudi dejansko s plinovimi bombami in drugo šaro, ki zastruplja ozračje. Ta mož je eden izmed preje omenjenih invalidov, potreben varuha za svoje neugnane in neizčrpane zaklade na vseh po-ljih človeškega uma, naj preidem vse drugo in začnem o gledališču, o operi, kjer so uprizorili ta večer mojo ljubljeno stvarico Boheme.

Kdo je bil dirigent? Mož ne-uganih sil, kakor ga je zadnjič men-da Stanko Murnik blagovolil ime-novati, preblagorodni gospod rav-natelj opere sam — božji Rukavina. Lansko leto sem z največjo vnemo

zasledoval vso nesramno časopisno gonjo za Rukavino in zoper njega. Čutilo se mi je, nisem je razumel, pa me tudi vrag ni nikdar prinesel v gledališče, da bi ga imel priliko občudovati kot dirigenta, letos pa takoj v začetku sezone taka sreča. Čakajte vsi vi gospodje nezadovolj-neži, vi vsi, ki kradete čast prepo-žrtvovalnemu Rukavini, za katere-ga bi si kako drugo gledališče rado obiznilo vseh deset prstov, le ča-kaite, nocoj bo sodba deželana strla v prah vse vaše očitke, Rukavina se gotovo izkaže. V takih mislih sem se dovelj gori na balkon ma-lo pred začetkom. Začuden obsta-nem, več kot polovica sedežev praznih, lože nezasedene, galerija zevala, parter tudi prazen. No, saj je že dosti časa, sem se potolažil. Za hipec pozvoni zvonec, luči ugasne-jo, godba udari, zastor se dvigne, začelo se je. Ne bom pisal podrobne kritike, rečem le toliko, da sem sli-šal opero Boheme najmanj dvajset-krat, pa je sedaj skoro nisem spo-znal, dasiravno vem za vsako noto,

dasiravno, kaj bi govoril, Rukavina je v resnici neugnana sila, toda v slabem smislu besedi, zato je gleda-lišče prazno, zato lože nezasedene, zato človek ne srečuje na hodnikih starih znancev, ki znajo ceniti pravo umetnost, ki je preblagorodne-mu gospodu ravnatelju Rukavini tu-ja. Brez zamere, povem, kakor sem presodil sam s svojo mero. Gospod Rukavina je kot dirigent-umetnik nemogoč. Nastane le vprašanje, kaj ga vendar drži v Ljubljani, katera je ona čudežna moč, ki ga pelje preko vseh očitkov, ki so ga že in ki ga bodo še zadeli? Ali nadoblast ne vidi, da je proti gledališču tajno organiziran boj kot baš radi Rukavi-ne, ali ne vidi, da odhajajo od opere ravno radi omenjenega gospoda naše prve moči, ali ne vidi, da se vsi listi, razven »Jutra«, nekako vzdržujejo vsake v resnici stvarne kritike, da prinašajo le opazke kot čisti kronisti? Kdo drži Rukavino, ko so se vsi kritiki, katerih sodba mora biti merodajna, izrekli proti njemu? Kdo ga drži? Thalerjeva,

Praprotnik in drugi? Nezačuden sem zapustil gledališče in šel na turško kavo v Union, potem pa spat. V rosteli sem pa storil sklep, da ne grem več v opero, kadar bo diri-gent — njegovo blagorodje gospod Rukavina.

V nedeljo dopoldne sem si hotel ogledati umetniško razstavo v Ja-kopičevem paviljonu, kjer so raz-stavili razni umetniki svoje dušev-ne proizvode. Žal, ljubljanci so za-spanci, razstava je bila še zaprta, ob pol 11. pa je bil mladinski žalni koncert »Glasbene Matice«, ki ga nikakor nisem hotel zamuditi. Torej sem se s težkim srcem ločil od hra-ma umetnosti, žaleč, ker si nisem mogel ogledati stvari onih mož, o katerih pravi gospod pesnik Pod-bevšek tako pesniško, da so kot po-točki, ki se še niso nikdar vprašali, kam tečejo. Kaj takega je seveda za prizadete ljud poper, posebno če ga izreče taka kapaciteta, na drugi strani pa naj bo vsem mila tolažba, izražena v besedah: Vsako riganje ne pride do nebes. (Dali prih.)

## Nainovejške.

### BURNA RAZPRAVA O POSLOVNEM DAVKU.

LDU. Belgrad, 22. nov. 11. sejo zakonodajnega odbora je otvoril predsednik Trifunović ob 10.30. Po odobritvi zapisnika prejšnje seje so se prvo sejo odpravili na odsek. Predsednik Trifunović je naznanil, da sta došli dve poročili tretje sekcije, ena o ureditvi glade dobrovoljcev, druga o ljudskem šteju. Nato se preide na dnevni red: pretrse uredbe o davku na poslovni promet. Predsednik Trifunović veli, da ta davček donosa državi dohodek za več sto milijonov in da je pri glasovanju na prejšnji seji zakonodajnega odbora dobil vtis, da se je vršilo glasovanje v nespornosti radi neke izpremembe, ki je bila stavljen v zakon. Pravi, da se je uveril, da zakonodajni odbor ni hotel v načelu odkloniti tako važen načrt zakona. Debatu se je vršila v glavnem zaradi izpremembe enega člena, ki obeta gotove odstotke kot nagrado ovaditeljem neplačanega davka. Pri glasovanju je bila pomota v tem, da je pri prvem glasovanju posl. Rajar od SKS sedel in ravno tako tudi pri drugem glasovanju. Predsednik veli, da v hitriji pri šteju glasov tega ni opazil. Ker je bilo pri zopetnem glasovanju 7 glasov in predsednikov glas »za«, torej 8 glasov za, 6 proti, bi se moralo že tedaj razglasiti, da je ta zakon sprejet. Prosi, da se ta zakonski predlog zopet sprejme v razpravo in da se vrje finančnemu odboru. Finančni minister dr. Kumandić se pridruži razlogom predsednika in veli, da ta zakon predvideva za državo dohodek okoli 400 milijonov dinarjev. Ako se ta zakonski predlog odkloni v celoti, bi to pomenilo v proračunu nov deficit od 400 milijonov. Izjavi, da ni proti temu, ako se posamezni členi zakonskega predloga izpremenijo. Dr. Dubilić misli, da se mora o tem razpravljati. Posl. Gjonović pravi, da se je na prejšnji seji sklenilo tako, da je ta načrt propadel; o tej uredbi ne more biti več razgovora, ako se roče gaziti zakon o poslovnem redu. Posl. Dronenik izjavi, da bo glasoval za ta zakonski predlog samo, ako se ukine člen o nagradi za izterjavanje davka. Posl. Lazić izjavi, da je ta zakonski načrt že odklonjen in da je zato razprava o tem odveč. Posl. Vujičić se ne strinja z mišljenjem g. Gjonovića. V prejšnji seji se je razpravljalo samo o izpremembah oziroma popolitvah, da pa o načelnih vprašanjih zakona samega ni bilo govora. Umetnost je, da se ta zakonski načrt še enkrat pretresa. Posl. Mosić od muslimanov izjavi, da je proti temu in da bo njegov klub zavzel stališče proti temu zakonu. Posl. Popović smatra, da bi se načrt moral vrniti sekciji, da ga na novo prouči. Posl. Gjonović zopet brani svoje stališče proti zopetnji razpravi o tem zakonskem načrtu. Poročevalec g. Šečerov se strinja s predlogom predsednika in dopolnitvami g. Popovića, da se uredba in zakonski načrt vrne sekciji. Posl. Magovčević pravi, da ni bilo definitivne odločitve zakonodajnega odbora, ali se predlagana uredba uveljavi ali ukine. Zahteva, da se predlog predsednika da na glasovanje in da se sprejme definitivna odločitev o tem zakonskem predlogu.

Predsednik g. Trifunović stavi predlog na glasovanje in pravi: Kdor je za to, da se ta uredba vrne sekciji, naj glasuje »za«, kdor je proti, naj glasuje »proti«. Prosi tajnika, da prečita imena poslancev. Glasovi od opozicije: Ne more biti glasovanja. Posl. Barić: Nočemo glasovati, gla-

sja sami! Člani, ki so proti temu predlogu, t. j. muslimanski klub, Jugoslovanski klub, republikanci in zemljoradniki odidejo od seje. 13 poslancev glasuje za. Predsednik izjavi, da smatra, da stvar s tem ni končana. Za to zaključijo sejo ob 11.45 in odredi prihodnjo na jutri ob 16.

### DEMONSTRACIJE NEZAPOSLENIH V BERLINU.

LDU. Berlin, 22. nov. Danes dopoldne se je zbralo več sto brezposelnih na Rosentalski cesti pred prodajalno trdve Wertheim. Vodstvo je takoj dalo zapreti vrata in spustiti žaluzije. Popoldne je množica brezdelnih na Aleksandrovo trgovino razbijala izložbena okna konditorij in kradla razstavljeno blago. Policija je zaprla enega storilca. Množica je nato odkorakala na Gertrandino cesto, kjer je plenila konfekcijske trgovine za moške obleke. Nekateri plenilci so si kar v prodajalni oblekli nove obleke. Policija je artilirala okrog 50 plenilcev, ki so se spopadli tudi z meščani. Meščanski listi pripisujejo vse te izgrede komunističnim vplivom.

### WASHINGTONSKA KOMEDIJA.

LDU. Washington, 22. nov. Na včerajšnji plenarni seji razorožitvene konference je bila sestavljena komisija iz pooblaščenec petih vellesil, ki bo imela nalogo sestaviti načrt glede razorožitve na kopnem.

## Dnevne vesti.

### SODRUGI DELAVCI!

V nedeljo 27. t. m. priredi »Svoboda« obisk XX. umetnostne česko-jugoslovanske grafične razstave v Jakičevem paviljonu.

O predstavi bo podal pojasnila in predaval o umetnosti sploh g. A. Pedbešek.

Razstava se bo otvorila ob 10. uri popoldne. Udeležba naj bo točna! Vstopnica bo znižana.

### Tajništvo »Svobode«.

Ruski tečaj. SDIZ »Svoboda« priredi v Ljubljani ruski tečaj, katerega bo vodil g. Jože Vidmar. Vsi, ki se tega tečaja žele udeleževati, naj se takoj višjejo v tajništvo »Svobode«, ki se nahaja na Aleksandrovi cesti 5, pritiče desno.

Sedma obletnica. Dne 7. novembra se je bratski srbski proletarijat spomnil smrti svojega nepozabnega voditelja in učitelja Dimitrija Tucovića, ki je padel 7. novembra 1914. leta v strašni kolubarski bitki. Postal je žrtev svetovnega kapitalizma.

Včerajšnja dnevna o Rdečem tednu je prišla po pomoti iz svoje rubrike »Prui«. Slišali smo, kako so se nekateri naši »prijatelji« veselili, češ, toliko reklame — pa le 47 naročnikov in bore tisočake kron po vsej Sloveniji v 15 dneh. Stvar je seveda taka, da so toliko nabrali le vrli ptujski sodrugi, ki so se lotili z vsemu svojega dela. Čast komur čast!

Gostilničarji protestirajo. Ministrstvo za narodno zdravje je poslalo Zvezi gostilničarskih zadrug zakonski načrt o pobijanju alkoholizma, ki prepoveduje n. pr. točenje alkoholnih pijač v soboto in nedeljo. Zveza gostilničarskih zadrug je nato imela sejo, na kateri so izdelali spomenico, ki jo bodo te dni predložili narodnim poslancem v Belgradu, raznim ministrstvom itd. Zanimivo je, kako se borijo gostilničarji proti vsekako potrebnemu, moralnemu in pametnemu zakonu. Pravijo, da ministrstvo za zdravje nima nikake pravice, vmešavati se v to zadevo, ker uvaja nove davke

na alkoholizem in oprošča teli davkov nealkoholne pijače — kar spada v resort finančnega ministrstva. Dalje predlagajo v tej zadevi »plebiscit«, ker imajo po svojem mnenju vse šanse, da dobijo 90% glasov za nadaljnje alkoholiziranje! Torej tisti buržuji, ki so bili vedno proti kakemu vmešavanju naroda v zadeve, pa najsi so bile še tako umazane, ki so jih kovali visoki diplomati, predlagajo naenkrat, da se zasliši ljudsko mnenje, ker upajo, da jim bodo zapeljani in od njih zastrupljeni instinkti ljudske mase prinašali novih dobičkov! Naše mnenje je, da bi pametna in za ljudski prospek skrbčeva vlada izvršila podobne namere, kakor je antialkoholni zakon, kot same od sebe umevne brez vsakih »plebiscitov«, zlasti pa, če jih predlaga gonja za dobičkom. Vendar pa bi nič ne škodovalo, če bi se podobni plebiscit tudi enkrat izvedel. Bi videli vsaj statistično dokazano, koliko buržujskega greha še leži nad ubogim ljudstvom in koliko je že v nas človeške zavesti.

Polonca Kalan, nekdanja gospodinja naših pesnikov Ketteja, Murina, Gelarja, Petruške i. dr. je včeraj 21. t. m. ob 5. uri popoldne v 74. letu svoje starosti mirno zaspala. Pogreb ranjce bo danes, 23. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Florjanska ulica št. 15. — Naj v miru počiva!

Obtoženi komunisti »atentatorji« so obvestili sodišče, da prično z gladovno stavko, če se ne otvori v kratkem proti njim sodna razprava. Na podlagi te pretnje so potem oblasti raztrosile vest, da se prične razprava v ponedeljek 21. t. m., to je predvčerajšnjem. Res čudno je, zakaj vlada to zadevo tako menca, kakor bi ne imela popolnoma čiste vesti. In vendar je bil svoj čas tak hla iz njenih vrst! Ali dokazi ne drže?

Ne potujeje v Južno Ameriko! V Južni Ameriki vlada skoroda še večja brezposelnost kakor v Zedinjenih državah. Zato je ministrstvo za soc. politiko izdalo naredbo, da dobi dovoljenje za izselitev v Južno Ameriko le tisti, ki dokaže, da ima tam že preskrbljeno službo, ozir. delo.

Za prodajalce poštinih vrednot. Počenjski 25. novembra t. l. bodo prejemali prodajalci, ki imajo pravico do prodaje poštinih vrednotnic, vse vrednotnice zopet pri poštini blagajni na glavnem poštnem uradu Ljubljana I. in ne več v poslopiju Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu.

Vsi častniki vojni invalidi, ki še niso bili tekom septembra, oktobra ali novembra t. l. superabitrirani od tedaj poslujočih komisij, naj se predstavijo komisiji pri vojnem okrogu dne 30. novembra ob 8.—11. ure in od 14.—16. ure. S seboj naj prinesejo predpisano »Zaslišanje« in svoje vojaške dokumente, če jih še niso oddali na vojni okrog.

### Iz stranke.

Diskusijski večer se bo vršil danes ob 20. uri v Zadrugnem domu v Spodnji Šiški.

### Iz strok. organizacije.

Pozor kovinarji! Sodrugi kovinarji, ki iščejo dela, naj ne potujejo v Karlovec, ker se nahajajo tamkajšnji tovaršiji v gibanju zaradi materialnega izboljšanja svojega položaja. Ne dajte se zvabiti tja po kapitalističnih agentih, ki so na lovu za stavkokaze po celi Jugoslaviji. Sodrugi kovinarji, ako se javi privas tak buržoazni agent, zavrnite ga, kakor zahteva delavska solidarnost. — Krajevno tajništvo Zveze kovinarjev v Zagrebu.

## Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora »Svobode« se bo vršila jutri, v četrtek, 24. t. m. ob 8. uri zvečer v tajništvu na Aleksandrovi cesti 5 s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. organizacija tajništva; 5. vprašanje književne založbe; 6. slučajnosti. Ker je dnevni red važen, je dolžnost odbornikov, da se seje zanesljivo in točno udeležijo.

Vič-Glince. Minuli ponedeljek nas je posetil univ. prof. dr. Veber z I. delom predavanja »Orisi in kritika razvojne teorije«. Kljub temu, da je bilo predavanje globoko, vendar smo izvajanja razumeli in pazno sledili. Zahvaljujemo se gospodu profesorju kar najiskrenejše za trud in upamo, da besede niso padle na skalo. — V ponedeljek, dne 28. t. m. predava v Delavskem domu sodrug Svetek o »Dieselmotorjih«. Pričetek ob 8. uri zvečer. — V ponedeljek, dne 5. decembra nadaljevanje predavanja univ. prof. Vebera o »Orisih in kritiki razvojne teorije«.

## Gospodarstvo.

— Obrtna banka v Ljubljani naznanja, da so originalni komadi 7% državnega investicijskega posojila 1921 vsem subskribentom pri blagajni med uradnimi urami na razpolago, proti predložitvi in vrnitvi začasnega potrdila. Zunanji podpisovalci dobijo te originalne komade lahko tudi po pošti, če upošlejo dotično začasno potrdilo. Pošiljke, ki se nanašajo na te originalne komade, so po ministrski naredbi poštno proste.

— Nemška ima 161 milijard mark deficita. Predvsem radi reparacijskih vsot, ki jih mora plačevati zavznikom. Izračunamo je, da mora Nemčija v enem samem letu (in takih let, bo do trideset!) toliko plačati, kolikor je znašala celotna francoska vojna odškodnina l. 1871. Tako se kaznujejo stari grehi — žal, da se potem vedno kaznujejo nad nedolžnim proletarskim ljudstvom. Nemčija gre proti svojemu popolnemu ruinu, ki ga za zavzniki, katere bi tak konec same udaril, ne želijo. Nemčija jim mora še par desetletij let igrati molzno kravo, zato so pa razumljive zadnje vesti, ki pravijo, da je Angleška vojna zmanjšala nemško vojno odškodnino (gotovo je zato šel sloviti Stimmes v London) in da se podobna razpoloženja pojavljajo celo med Francozi. Pusti vsaj malo dihati, da ne boš imel nazadnje mrtvega trupla, ki ti ne more nič koristiti — še nikdar ni buržujska morala tako nizko padla, kakor sedaj!

## Po svetu.

— Zanimiv plebiscit se bo vršil v kratkem na Švicarskem. Vlada namreč namerava po vzgledu washingtonske vlade prepovedati uživanje alkoholnih pijač, vendar pa ne na svojo roko, temveč s pomočjo ljudskega glasovanja. Ljudje bodo po občinah in kantonih glasovali za švicarski prohibicijski zakon ali proti njemu.

— Boji pred Kijevom. Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Lvova: Pred vrati Kijeva je dva dni divjala velika bitka med ukrajinskimi vstajši in boljševiki. Boljševiki poizkušajo držati mesto za vsako ceno. — Kapitalistični avanturisti še vedno ne mirujejo.

— Olimpijske igre za l. 1924. se bodo vršile v Parizu. Francoska vlada je za to določila 20 milijonov frankov.

— Še vedno navzgor. 11. novembra je bilo na Angleškem 1 mi-

lijon 720.000 nezaposlenih delavcev, no, in v preteklem tednu so narasli na 1.795.000.

— Se to in je pravilno. V Ameriki je senat sprejel zakon, ki prepoveduje uporabljati vino in pivo kot zdravilno sredstvo. Kakor znano, je ravno prejšnja določba, da se sme alkohol v te svrhe uporabljati, navzlic vsem prepovedim omogočila najlepše pijančevanje v starem štalu.

## Društvene vesti.

Društvo »Soča« naznanja, da priredi dne 4. decembra v Mestnem domu Miklavžev večer. Za otroke (v spremstvu staršev) začetek točno ob 3. popoldne. Za odrasle začetek ob pol 8. uri zvečer. Poseben odbor bo sprejemal darila celo dopoldne istega dne v Mestnem domu.

## Dopisi.

Iz Tržiča. Ni ni ni prav, da ni prišlo do prask med Madžarsko in Jugoslavijo. Če bi vedeli v Belgradu, koliko neugane sile je v Slovincih, posebno pa v Tržičanih, potem se ne bi nič pomišljali, s tako armado premagamo svet. V Tržiču se bitke kar vrste kot v kinu. Pretečeno soboto je bila predstava v kavarni, kjer je kri iz nosa tekla, pretečeno nedeljo so v Sokolskem domu nosove, roke in šipe popravliali, včeraj je pa prišla ploha nad ostarjari pri cerkvi. Nastane ono zanimivo vprašanje, ki ga je že dičaji »Slovevec« načel, kje je doma bacilus pretepanja? V kavarni je tekla kri iz nosa vrlenu somišljeniku SLS, bivšemu občinskemu odborniku in specialistu za gozdne zadeve: v Sokolskem domu je bil menda vzrok in povzročilec prepira član kulturnobojnega društva »Orli«, včeraj pa so jo zakrožili zopet naši ponosni, globokega spoštovanja vredni »Orli«. SLS, Orli, Orli — to je menda vse ista branža, bacilus kretepanja bo tu doma. Zato nam je šele danes razumljiv protest »Obrtne zveze za Tržič«, ki je imela včeraj pri Ruclu svoj dan, proti odpravi verouka iz obrtno-nadaljevalni šol. Bolnik pozna sam svojo bolezen in zahteva zdravlila. Gospod Milavec zdravi in zdravi, a nič ne opravi. Ne, ena ura na teden je odločno premalo, treba jih je več. Obrtna zveza jih zahteva za svoje člane in za svoj naraščaj, ki ga je sinoči gospod narednik komaj, komaj ukrotil. Sodišču pa svetujemo, naj take pretepače iz poklica poštno zašije, kar bo več izdalo kot ... pa, kaj bi govorili, ko je pa gospod Milavec drugačnega mnenja, on pa že mora vedeti, kaj je prav in kaj ni prav, saj je zato »štediron«. — Gospod urednik, Tržičane je treba razumeti. Tisti, ki najbolj kriče po časopisih, so samo kričalci, hoteči si nadeti s kričanjem saj kričarsko obleko, ko je njihovo življenje ravno nasprotno od kričanja. Kako stoji že nekje v sv. pismu? »Po njih delih jih boste spoznali!«

## Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gospodarska cesta 2.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji »Adler«.

Čeniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Začasno znižane cene!

## DR. FRAN VIRANT

asistent dermatolog. oddelka splošna bolnica

ordinira zopet redno od 2. do 8. ure za kožne in spolne bolezni Ljubljana, Miklošičeva cesta 18-II. (na oglu Sodne ulice).

## Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

## Barva

vsakovrstno ... blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

## Podružnice:

Maribor

Gospodarska ul. 33

Novomesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

## Zahvala.

Za priščne dokaze sočutja ob smrti našega nepozabnega soprega, očeta, starega očeta itd. gospoda

## Josipa Urbanca

očeja državnih železnic

se tem polom vsem najiskreneje zahvaljujemo. Posebej bodi izrečena zahvala tovarišem pokojnika, ravnateljstvu državnih železnic, deputaciji ljubljanske in novomeške železnice za spremstvo in naklonjena krasna venca, cenj. pevcem Zveze jugoslovanskih železničarjev za gniljive žalostinke, vsem darovalcem vencev in vsem, ki so draga pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti, kakor tudi vsem, ki so nam osebno ali pismeno izrazili svoje sočutje.

Priščno se končno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih urah s svetom ali dejansko pomagali.

Ljubljana, 21. novembra 1921.

Rodbina Urbančeva.

# KOTLARJI

## železo- in kovinolarji

samostojni delavci dobe trajno delo pri

VAL. NEUKOMM SIN.,

tvornica strojev in bakrenih izdelkov, livarna železa in kovin, Vršac, Banat, SHS.

Naročajte

„NAPREJ“